

A stylized, colorful illustration of a landscape. The foreground features rolling green hills with a brown path. On the left, there is a green tree, a purple flower, and an orange flower. A red bird is flying in the sky. The background consists of layered blue and white waves, suggesting a sky or water. The overall style is simple and artistic.

Krūmai ir medžiai mokyklos aplinkoje

parengė socialinė pedagogė
Janina Ovčiniškova

Tikslas – supažindinti mokinius su krūmais ir medžiais, augančiais mokyklos teritorijoje

Uždaviniai:

1. Pristatyti krūmų bei medžių specifines savybes;
2. Aptarti krūmų bei medžių teikiamą naudą bei paskirtį;
3. Skatinti krūmų ir medžių priežiūrą;
4. Ugdyti vaikų aplinkos saugojimo įgūdžius;
4. Formuoti darnų ryšį su aplinka.

The background features a stylized landscape with rolling hills. The top portion consists of several layers of light blue and white wavy bands, suggesting a sky or distant mountains. The bottom portion consists of rolling green hills in various shades of green, from light to dark, creating a sense of depth and texture.

Uogakrūmiai

Juodieji serbentai – super uoga

- Gali užaugti iki 2 metrų aukščio;
- Prinoksta – liepos–rugpjūčio mėn.;
- Valgomos ne tik šio krūmo uogos, bet ir geriama lapų arbata bei spaudžiamas aliejus, kuris naudojamas kosmetikoje ir medicinoje;
- Rūgšti uoga. Labai prinokę serbentai – saldžiarūgščiai;
- Lapai turi daugiau vitamino C nei uogos;
- Turi keturiskart daugiau vitamino C nei apelsinai.

Raudonieji serbentai – vienuolynų vaisius

- Gali užaugti iki 2,5 metrų aukščio;
- Prinoksta – liepos–rugpjūčio mėn.;
- Iš uogų verdamos uogienės, džemai, marmeladai, tyrės, padažai, o sultys – puikus gėrimas troškuliui numalšinti;
- Lapai turi daugiau vitamino C nei uogos;
- Būna ir baltųjų serbentų;
- Iš visų serbentų rūšių yra rūgščiausi.

Avietės – raktas į sveikatą

- Gali užaugti iki 2 metrų aukščio;
- Prinoksta – liepos–rugpjūčio mėn.;
- Naudojami įvairiu pavidalu: šviežios, arbatos, sultys, sirupai, įvairios uogienės bei džemai, šaldomos, džiovinamos;
- Aviečių arbata – tai geriausias vaistas nuo peršalimo;
- Krūmai dygliuoti;
- Avietės būna geltonos, auksinės, juodos arba violetinės spalvos.

Gervuogės – dievų uoga

- Gali užaugti iki 2 metrų aukščio;
- Prinoksta – rugpjūčio–rugsėjo mėn.;
- Uoga turi apie 85 proc. vandens;
- Kosmetikoje išskirtinai naudingas yra gervuogių aliejus, kuris gaminamas iš šių uogų sėklų;
- Daug rūgštesnės už avietes;
- Krūmai dygliuoti;
- Iš vaisių gaunami blyškiai melsvi dažai.

Agrastai – lietuviški kiviai

- Gali užaugti iki 1,5 metrų aukščio;
- Prinoksta – birželio–rugpjūčio mėn.;
- Iš uogų gamina gėrimus, sultis, konservus, uogienes, zefyrus, blynus, marmeladą, įdarus saldumynams, blynus, želę, padažus, priedus prie pyragų;
- Krūmai dygliuoti;
- Gali būti ovalūs, sferiniai, pailgi, turėti kriaušės formą;
- Uogų oda gali būti geltona, žalia, raudona ir beveik juoda.

Šilauogės – jaunystės uoga

- Gali užaugti iki 2 metrų aukščio;
- Prinoksta – liepos–rugsėjo mėn.;
- Naudojami įvairių pavidalų: šviežios, sultys, įvairios uogienės bei džemai, šaldomos, džiovinamos;
- Nepakeičiamos regėjimui, geram nervų sistemą sudarančių ląstelių funkcionavimui, kraujagyslių būklei gerinti;
- Jos nesukelia ir net palengvina esamas alergijas;
- Uogos naudojamos kaip natūralūs dažai.

The background features a stylized landscape with rolling hills. The top portion consists of several layers of light blue and white wavy bands, suggesting a sky or distant mountains. The bottom portion consists of rolling green hills in various shades of green, from light to dark, creating a sense of depth and texture.

Medžiai

Medžių nauda:

- sugeria anglies dvideginį iš atmosferos;*
- suteikia prieglobstį gyvūnams;*
- padeda pagerinti žmogaus psichinę sveikatą.*

Papildykite

Koks tai medis?

Medis, kurio vardu pavadintas vienas iš dvylikos mėnesių. Šis medis vadinamas medaus medžiu. Iš jo sėklų gaminamas aliejus. Valgomi šių medžių pumpurai, jauni lapeliai, žiedai, žali ar subrendę riešutėliai ir žievė.

Koks tai medis?

Medis, kuris itin gerai veikia mūsų plaučius. Šio medžio spyglių ekstraktas naudojamas muilo, pastos gamyboje. Žiemą šio medžio ūgliais maitinasi briedžiai, o sėklomis – geniai ir voveraitės.

Koks tai medis?

Medis, kurio žievė sudaryta iš baltos ir juodos spalvos.

Žmonės mėgsta gerti šio medžio sulą. Iš šių medžių pumpurų spaudžiamas gydomosiomis savybėmis pasižymintis eterinis aliejus. Jo pumpurų antpilas naudojamas vidaus organų ligoms gydyti, geriama šio medžio lapų arbata.

Koks tai medis?

Medis, kuris turi simetriškus lapus, kurie rudenį pasipuošia įvairiomis spalvomis. Iš šio medžio sulos gaminamas saldus sirupas, kurio spalva yra panaši į medų. Arbatinis šaukštelis šio medžio sulos gali pakeisti lygiai tokį pat kiekį cukraus.

Koks tai medis?

Medis, kuris vėliausiai sužaliuoja iš visų Lietuvos medžių. Jis turi plunksniškus lapus. Jo vaisiai panašūs į klevo vaisius. Liaudies medicinoje labiausiai vartojama šio medžio žievė, kuri yra žinoma dėl antioksidacinių savybių. Lietuviai senovėje tikėjo, kad tai šventas, išskirtinis teisingumo medis, kuris padeda žmogui suprasti jo paskirtį, sužinoti ateitį.

Koks tai medis?

Medis, kuris yra laikomas pavasario simboliu, nes pražysta labai anksti. Kai jis žydi – tai reiškia, kad žiema išeina ir pavasaris ateina. Jo šakelės svyra žemyn. Liaudies medicinoje šio medžio žievė laikoma veiksmingu natūraliu vaistu. Vartojama ir šio medžio žievės arbata.

The background features a stylized landscape with rolling hills. The top portion consists of several layers of light blue and white wavy bands, suggesting a sky or distant mountains. The bottom portion shows rolling green hills in various shades of green, from light to dark, creating a sense of depth and texture.

Vaismedžiai

Įdomūs faktai apie obuolius

- Pasaulyje yra daugiau negu 7500 obuolių veislių.
- Maždaug ketvirtadalį obuolio sudaro oras. Todėl obuoliai neskęsta vandenyje.
- Didžioji dalis skaidulų ir antioksidantų kaupiasi obuolio žievelėje, todėl nevertėtų jo lupsti.
- Obuolio suvalgymas yra daug geresnis metodas mieguistumo pašalinimui negu kavos puodelio išgėrimas.
- Obelys gali sulaukti šimto metų ir užaugti iki 12 metrų aukščio.

Įdomūs faktai apie kriaušes

- Pasaulyje priskaičiuojama iki 5000 kriaušių veislių.
- Šviežios kriaušės laikomos natūraliu energijos šaltiniu.
- Kriaušės sukelia didesnę sotumo jausmą nei obuoliai.
- Supjaustyti kriaušių gabaliukai gauna deguonies ir todėl labai greitai paruduoja. Norint, kad vaisiai ilgiau išlaikytų natūralią spalvą, rekomenduojama juos pašlakstyti citrinos sultimis.
- Kriaušių medis gali sulaukti 50 metų ir užaugti iki 10-12 metrų aukščio.

Įdomūs faktai apie vyšnias

- Pasaulyje priskaičiuojama apie 130 vyšnių rūšių.
- Vyšnios gerina nuotaiką bei teigiamai veikia centrinę nervų sistemą, gerina smegenų veiklą.
- Vyšnių saujoje – yra maždaug ketvirtis dienai rekomenduojamos skaidulų normos.
- Vyšniose yra net ~20 kartų daugiau vitamino A nei braškėse ar mėlynėse.
- Kuo tamsesnė bei labiau prinokusi vyšnia, tuo daugiau geležies ji turi, o vitamino C atvirkščiai – neprinokusiose vyšniose daugiau.

Veiklos krūmų ir medžių pažinimo erdvėse:

- **Pažintinė.** Supažindinimas su krūmų, medžių gyvenimo ciklu (sodinimas, auginimas, priežiūra).
- **Stebėjimas ir tyrinėjimas.** Matuojami krūmai, medžiai, tiriama jų sandara, stebimi krūmų, medžių pokyčiai, įvairovė, stebimas uogų, vaisių atsiradimo procesas.
- **Informacijos rinkimas.** Mokiniai ieško informacijos knygose, enciklopedijose ir internete apie krūmų, medžių priežiūrą, uogų ir vaisių naudingąsias savybes bei jų panaudojimą.
- **Kūrybinė veikla.** Mokiniai stebimą aplinką, krūmus, medžius bei vaisius, uogas piešia, dekoruoja, elementus naudoja kūrybinėje – meninėje veikloje.

*Kaip rūpinsimēs krūmais,
medžiais taip ir uogas, vaisius
skinsime*